

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης : 126/2023

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Τμήμα Ε')

Συνεδρίαση της 15ης Νοεμβρίου 2023

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Αικατερίνη Γρηγορίου, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ευάγγελος Μαρίνης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Χρήστος Μητκίδης, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Δημήτριος Κατωπόδης, Περικλής Αγγέλου, Δημήτριος Καμάρης, Βασιλεία Πελέκου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Ευάγγελος Τσάκαλος, Πάρεδρος Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμ. Ερωτήματος: Το με αριθμ. 229933/11-5-2023 έγγραφο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, Γενική Διεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Τομέας Πολιτισμού), Διεύθυνση Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού (Τομέας Πολιτισμού), Τμήμα Διαχείρισης Προσωπικού με Συμβάσεις Εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν είναι υποχρεωμένη η ερωτώσα Υπηρεσία να προβεί στην επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών μέτρων προς αποκατάσταση της νομιμότητας, ήτοι στην ανάκληση των σχετικών πράξεων κατάταξης και μετάταξης υπαλλήλων λόγω μη κατοχής τυπικού προσόντος (μη γνήσιος τίτλος σπουδών) και, σε περίπτωση καταφατικής κρίσης και δεδομένου ότι πέραν των γενικών διατάξεων του άρθρου 1 του α.ν. 261/1968 (Α' 21) και του άρθρου 21 του ν. 2690/1999 (Α' 45), περί ανάκλησης διοικητικών πράξεων, δεν

προβλέπεται από κάποια ρητή διάταξη η ανάκληση κατάταξης ή μεταφοράς, ποιες είναι οι εφαρμοστέες διατάξεις δυνάμει των οποίων η ερωτώσα Υπηρεσία δύναται να προβεί στις σχετικές διοικητικές ενέργειες.

.....

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε΄) γνωμοδότησε, ομόφωνα, ως εξής:

Ιστορικό

Από το υποβληθέν ερώτημα, όπως αυτό συμπληρώθηκε με τα πρόσθετα στοιχεία που διαβιβάσθηκαν με τα με αριθ. πρωτ. ΕΠ 2053/12-7-2023 και ΕΠ 2246/3-8-2023 έγγραφα της ανωτέρω Διεύθυνσης του ΥΠΠΟ, δίδεται το ακόλουθο ιστορικό:

1. Η Σ.Κ., υπάλληλος απασχολούμενη με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου στο Υπουργείο Πολιτισμού, με την με αριθμ. ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Β/90861/20.10.2006 υπουργική απόφαση, κατατάχθηκε το έτος 2006, σε κενή οργανική θέση του Υπουργείου Πολιτισμού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, στην ειδικότητα «Φυλάκων Αρχαιοτήτων ΔΕ», η οποία συστάθηκε στο Υπουργείο Πολιτισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν.3320/2005 (Α΄ 48) και τις διατάξεις του άρθρου 11 του π.δ. 164/2004 «*Ρυθμίσεις για τους εργαζόμενους με συμβάσεις ορισμένου χρόνου στο δημόσιο τομέα*» (Α΄ 134). Στο προοίμιο της υπουργικής απόφασης μνημονεύεται, μεταξύ άλλων, η με αριθ. 1086/31.05.2006 απόφαση του Δ΄ Τμήματος του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) περί υπαγωγής αιτηθέντων συμβασιούχων - ανάμεσα στους οποίους και η εν λόγω υπάλληλος - στις ρυθμίσεις του ανωτέρω προεδρικού διατάγματος. Για την κατάταξη της Σ.Κ. λήφθηκαν, μεταξύ άλλων, υπόψιν: α) η με αριθ. 6433/23.01.2006 κοινή απόφαση της Αναπληρώτριας Υπουργού Πολιτισμού, του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών (Β΄ 71) και η με αριθ. 66260/27.07.2006 κοινή απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών (Β΄ 1173) για τη σύσταση οργανικών θέσεων ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου στο ΥΠ.ΠΟ., σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν.3320/2005 (Α΄ 48) και β) η με αριθμ. εισερχ. ΥΠΠΟ/64991/24.07.2006 χειρόγραφη αίτησή της προς τη Διεύθυνση Διοικητικού του ΥΠ.ΠΟ., με την οποία η ίδια συνυπέβαλε τα εκ του νόμου απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη μετατροπή της σύμβασης εργασίας της από ορισμένου σε αορίστου χρόνου. Όπως προκύπτει από την ως άνω αίτηση, το αναγραφόμενο με αριθμό 1 στα συνημμένα αυτής «1.

Τίτλος σπουδών» αντιστοιχεί στο με αριθ. πρωτ. 312 και με αριθ. μητρώου μαθητών 229 φωτοαντίγραφο απολυτηρίου του 1ου λυκείου Ορεστιάδας με έτος κτήσης το 1983, επικυρωμένο στις 05.07.2006 στο αστυνομικό τμήμα Ομόνοιας. Σημειώνεται, ότι φωτοαντίγραφο του ως άνω απολυτηρίου λυκείου εμφανίζεται και ως συνημμένο δικαιολογητικό (συνημμένο με αριθμό 4) στη με αρ. πρωτ. 7564/17.09.2004 αίτηση που υπέβαλε η ίδια προς τη Διεύθυνση Διοικητικού του ΥΠ.ΠΟ., μέσω της Α' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, για την υπαγωγή της στις ρυθμίσεις του π.δ.164/2004. Η ανωτέρω υπάλληλος, για την κατάταξή της στην κατά τα άνω κενή οργανική θέση του Υπουργείου Πολιτισμού, έκανε χρήση πλαστού τίτλου σπουδών και ειδικότερα του ως άνω απολυτηρίου λυκείου του 1^{ου} λυκείου Ορεστιάδος. Στις 04.05.2023 η ανωτέρω υπάλληλος είχε συνολική δημόσια υπηρεσία είκοσι δύο (22) χρόνια, δέκα (10) μήνες και είκοσι μία (21) ημέρες.

2. Ο Π.Φ., υπάλληλος της ΗΣΑΠ Α.Ε. με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, με την με αριθμ. 53680/02.06.2011 κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Πολιτισμού και Τουρισμού, καθώς και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, η οποία εκδόθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 του ν.3920/2011, μεταφέρθηκε το έτος 2011 σε συνιστώμενη προσωποπαγή θέση με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, με ειδικότητα ΔΕ φυλάκων της εκπαιδευτικής βαθμίδας ΔΕ του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού. Ο εν λόγω υπάλληλος έκανε χρήση πλαστού τίτλου σπουδών κατά την πρόσληψή του στην ΗΣΑΠ Α.Ε. και ειδικότερα απολυτηρίου του 2ου λυκείου Αγίου Δημητρίου. Ο πλαστός τίτλος σπουδών εμφανίζεται τόσο στο με αριθμ. πρωτ. 3169/07.09.2011 έγγραφο παροχής στοιχείων της ΣΤΑΣΥ Α.Ε. (Σταθερές Συγκοινωνίες Ανώνυμη Εταιρεία) προς την Α' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού, όσο και στο με αριθμ. πρωτ. 5402/19.10.2011 έγγραφο της ΣΤΑΣΥ Α.Ε. προς το ΥΠ.ΠΟ.Α. ως συνημμένο ακριβές αντίγραφο από το αρχείο της εταιρείας στις 18.10.2011, το οποίο φέρει σφραγίδα ακριβούς φωτοαντιγράφου του αστυνομικού τμήματος Νίκαιας στις 09.10.1999. Στις 04.05.2023, ο ανωτέρω υπάλληλος είχε συνολική δημόσια υπηρεσία είκοσι τρία (23) χρόνια, δύο (2) μήνες και είκοσι τρεις (23) ημέρες.

3. Ο Σ.Κ., υπάλληλος της Τ.Ε.Ο. Α.Ε. (Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας Α.Ε.) με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και ειδικότητα Διοικητικού, με την με

αριθ. 25952/26.03.2009 κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Πολιτισμού και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου δεύτερου του ν.3555/2007, μεταφέρθηκε το έτος 2009 σε συνιστώμενη προσωποπαγή θέση με την ίδια σχέση εργασίας, με ειδικότητα ΔΕ Νυχτοφυλάκων Μουσείων και Αρχαιολογικών Χώρων, στην Εφορεία Αρχαιοτήτων Κορινθίας. Για την μεταφορά του στην ως άνω προσωποπαγή θέση ο εν λόγω υπάλληλος έκανε χρήση με αριθ. πρωτ. 309/15.09.1988 και με αριθ. μητρώου μαθητών 322 απολυτηρίου του γενικού λυκείου Νεμέας. Ο ανωτέρω υπάλληλος στις 04.05.2023 είχε συνολική δημόσια υπηρεσία είκοσι οκτώ (28) χρόνια, έναν (1) μήνα και μία (1) ημέρα.

4. Στο πλαίσιο διενέργειας ελέγχου νομιμότητας των πτυχίων, πιστοποιητικών και λοιπών δικαιολογητικών - στοιχείων του προσωπικού του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, κατά τις διατάξεις του ν. 4305/2014 (Α' 237) και τις αριθμ. ΔΙΔΑΔ/Φ.34/45/2843/20.03.2014, ΔΙΔΑΔ/Φ.34/47/οικ.18161/18.07.2014 και ΔΙΔΑΔ/Φ.34.1/86/οικ.31792/08.12.2014 σχετικές εγκυκλίου του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η ερωτώσα Υπηρεσία (Διεύθυνση Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού - Τομέας Πολιτισμού του ΥΠΠΟ) διαπίστωσε την πλαστότητα (μη επαλήθευση γνησιότητας) των απολυτηρίων τίτλων Γενικού Λυκείου των ανωτέρω τριών (3) υπαλλήλων.

5. Στις ως άνω αναφερόμενες περιπτώσεις ένα (1) και δύο (2), και κατόπιν κλήσης των υπαλλήλων Σ.Κ. και Π.Φ. σε ακρόαση από την Υπηρεσία, έκαστη υπόθεση παραπέμφθηκε στο αρμόδιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, προκειμένου να αποφασίσει για την καταγγελία της σύμβασης εργασίας τους κατ' άρθρο 53 του π.δ. 410/1988 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου τέταρτου του ν. 4057/2012. Το Υπηρεσιακό Συμβούλιο του ΥΠ.ΠΟ.Α. έκρινε ότι δεν αποδεικνύεται κατά τρόπο αδιαμφισβήτητο δόλια συμπεριφορά των υπαλλήλων και ως εκ τούτου πρέπει να απόσχει από την έκδοση γνωμοδότησης για τις εν λόγω υποθέσεις και αυτές να παραπεμφθούν στο Πειθαρχικό Συμβούλιο του ΥΠ.ΠΟ.Α., σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 107 του ν. 3528/2007, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο δεύτερο του ν. 4057/2012 και τροποποιήθηκε με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4325/2015, για τα πειθαρχικά παραπτώματα : 1) της αναξιοπρεπούς ή ανάρμοστης ή ανάξιας για υπάλληλο συμπεριφοράς (άρθρο 107, παρ.1, περ. ε') και 2) της κατάθεσης, χρήσης, συμπερίληψης και διατήρησης στον ατομικό υπηρεσιακό φάκελο πλαστού, νοθευμένου ή παραποιημένου τίτλου (άρθρο 107, παρ.1, περ. λγ'). Στην

ως άνω αναφερόμενη περίπτωση τρία (3), η υπόθεση δεν παραπέμφθηκε στο Υπηρεσιακό Συμβούλιο, αλλά απευθείας στο Πειθαρχικό Συμβούλιο.

6. Εν συνεχεία, ασκήθηκαν πειθαρχικές διώξεις σε βάρος των ανωτέρω τριών (3) υπαλλήλων, ενώ η Υπηρεσία προέβη και σε ενημέρωση του αρμοδίου εισαγγελέα για την ποινική αξιολόγηση των τριών (3) υποθέσεων και την απόδοση τυχόν ευθυνών. Οι δικαστικές αρχές που επιλήφθηκαν των ως άνω τριών (3) υποθέσεων έπαυσαν οριστικά, λόγω παραγραφής, την ποινική δίωξη που ασκήθηκε κατά των τριών (3) υπαλλήλων – κατηγορουμένων.

7. Όπως προκύπτει από τα με αριθ. 34/2020 πρακτικά – απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (συνεδρίαση της 28-7-2020), το οικείο Πειθαρχικό Συμβούλιο, αφού αναγνώρισε (κατά πλειοψηφία) τη συνδρομή του ελαφρυντικού του άρθρου 84 παρ. 2δ ΠΚ, δεδομένου ότι η πειθαρχικώς διωχθείσα υπάλληλος Σ.Κ. (1^η περίπτωση) αποφάσισε να εγγραφεί σε επαγγελματικό λύκειο από όπου και αποφοίτησε με βαθμό "άριστα", δηλαδή απέκτησε απολυτήριο του 7ου εσπερινού επαγγελματικού λυκείου Χαλανδρίου, και επομένως προσπάθησε - κατά το σκεπτικό του Πειθαρχικού Συμβουλίου - να άρει τις συνέπειες των αποδιδόμενων πειθαρχικών παραπτώματων, επέβαλε σε βάρος της κατά πλειοψηφία, την πειθαρχική ποινή του προστίμου ίσου με τις αποδοχές δύο (2) μηνών, για την τέλεση των πειθαρχικών παραπτώματων (α) της αναξιοπρεπούς ή ανάρμοστης ή ανάξιας για υπάλληλο συμπεριφοράς και (β) της κατάθεσης, χρήσης, συμπερίληψης και διατήρησης στον υπηρεσιακό ατομικό του φάκελο πλαστού νοθευμένου ή παραποιημένου πιστοποιητικού ή τίτλου ή βεβαίωσης (άρθρο 107, παρ. 1. περ. ε' και λγ' του ν. 3528/2007).

8. Όπως προκύπτει από τα με αριθ. 33/2018 πρακτικά – απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (συνεδρίαση της 14-12-2018), το οικείο Πειθαρχικό Συμβούλιο, επέβαλε σε βάρος του δευτέρου υπαλλήλου Π.Φ., ομόφωνα, την πειθαρχική ποινή του προστίμου ίσου με τις αποδοχές έξι (6) μηνών, για την τέλεση των πειθαρχικών παραπτώματων (α) της αναξιοπρεπούς ή ανάρμοστης ή ανάξιας για υπάλληλο συμπεριφοράς και (β) της κατάθεσης, χρήσης, συμπερίληψης και διατήρησης στον υπηρεσιακό ατομικό του φάκελο πλαστού νοθευμένου ή παραποιημένου πιστοποιητικού ή τίτλου ή βεβαίωσης (άρθρο 107, παρ. 1. περ. ε' και λγ' του ν. 3528/2007).

9. Όπως προκύπτει από τα με αριθ. 34/2020 πρακτικά – απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (συνεδρίαση

της 28-7-2020), το οικείο Πειθαρχικό Συμβούλιο, επέβαλε σε βάρος του τρίτου υπαλλήλου Σ.Κ., ομόφωνα, την πειθαρχική ποινή της προσωρινής παύσης δώδεκα (12) μηνών, για την τέλεση των πειθαρχικών παραπτωμάτων (α) της αναξιοπρεπούς ή ανάρμοστης ή ανάξιας για υπάλληλο συμπεριφοράς και (β) της κατάθεσης, χρήσης, συμπερίληψης και διατήρησης στον υπηρεσιακό ατομικό του φάκελο πλαστού νοθευμένου ή παραποιημένου πιστοποιητικού ή τίτλου ή βεβαίωσης (άρθρο 107, παρ. 1. περ. ε' και λγ' του ν. 3528/2007).

10. Κατά των ως άνω πειθαρχικών αποφάσεων δεν ασκήθηκε ένσταση από τους υπαλλήλους και αυτές εκτελέστηκαν από την Υπηρεσία. Ειδικά, ωστόσο, και σε ό,τι αφορά την περίπτωση τρία (3), επισημαίνεται ότι ο υπάλληλος Σ.Κ. άσκησε, ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, αίτηση για την ακύρωση (α) του υπ' αριθμ. ΕΠ34/28.07.2020 πρακτικού - απόφασης του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και (β) της αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ ΓΔΔΥΗΔ/ΔΔΑΔ/ ΤΔΠΣΕΙΔ/ΕΠ3730/08.02.2021 απόφασης της Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, με την οποία τέθηκε σε προσωρινή παύση δώδεκα (12) μηνών. Με την υπ' αριθμ. 1020/2022 απόφαση, το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών απέρριψε την ως άνω αίτηση ακύρωσης.

11. Συμπληρωματικά, για την περίπτωση του υπαλλήλου Σ.Κ. (περίπτωση 3), αναφέρονται και τα εξής: Το έτος 2018 ασκήθηκε νέα πειθαρχική δίωξη σε βάρος του υπαλλήλου για τα πειθαρχικά παραπτώματα α) της παράβασης καθήκοντος κατά τον Ποινικό Κώδικα ή άλλους ειδικούς ποινικούς νόμους (άρθρο 107 παρ.1, περ. γ' ν. 3528/2007), β) της απόκτησης οικονομικού οφέλους ή ανταλλάγματος προς όφελος του ιδίου υπαλλήλου κατά την άσκηση των καθηκόντων του ή εξ αφορμής αυτών (άρθρο 107 παρ.1, περ. δ' ν. 3528/2007), γ) της αναξιοπρεπούς, ανάρμοστης ή ανάξιας για υπάλληλο συμπεριφοράς εντός ή εκτός υπηρεσίας (άρθρο 107 παρ.1, περ. ε' ν. 3528/2007) και δ) της χρησιμοποίησης της δημοσιοϋπαλληλικής ιδιότητας ή πληροφοριών που κατέχει ο υπάλληλος λόγω της υπηρεσίας ή της θέσης του για εξυπηρέτηση ιδιωτικών συμφερόντων του ιδίου ή τρίτων προσώπων (άρθρο 107 παρ.1, περ. ιδ' ν. 3528/2007). Με την με αριθμ. 9/2023 έκθεση πρακτικών - απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (συνεδρίαση της 28-6-2023), το οικείο Πειθαρχικό Συμβούλιο, επέβαλε σε βάρος του Σ.Κ., ομόφωνα, την πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης, για την τέλεση των ως άνω πειθαρχικών παραπτωμάτων.

12. Στο πλαίσιο των ανωτέρω, η αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠΠΟΑ απέστειλε προς το Υπουργείο Εσωτερικών το με αριθ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/102127/11.03.2021 έγγραφο ερώτημα, ζητώντας διευκρινίσεις σχετικά με το αν οι συγκεκριμένοι υπάλληλοι μπορούν να συνεχίσουν να παρέχουν υπηρεσία στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, στην κατηγορία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΔΕ), λόγω μη κατοχής του τυπικού προσόντος, δυνάμει του οποίου κατατάχθηκαν σε κενή οργανική θέση Ι.Δ.Α.Χ. ή μεταφέρθηκαν στο ΥΠ.ΠΟ.Α. από άλλους φορείς.

13. Η Διεύθυνση Διαχείρισης Ανθρωπίνου Δυναμικού του Υπουργείου Εσωτερικών απάντησε με το με αριθ. πρωτ. ΔΙΔΑΔ/Φ34.9/370/4654(2021)/07.02.2023 έγγραφο, με το οποίο διευκρινίζεται ότι δεν προβλέπεται δυνατότητα της Υπηρεσίας για μετάταξη των υπαλλήλων σε ειδικότητα βάσει των προσόντων που κατέχουν συνεπεία της απόδειξης μη κατοχής των προσόντων της ειδικότητας στην οποία υπηρετούν. Με το ίδιο έγγραφο καλείται η Υπηρεσία, στο πλαίσιο της τήρησης της αρχής της νομιμότητας, να προβεί στις νόμιμες ενέργειες για την εφαρμογή της σχετικής με το θέμα νομοθεσίας και συγκεκριμένα στην ανάκληση των σχετικών πράξεων κατάταξης ή μεταφοράς των υπαλλήλων, ανεξάρτητα από την έκβαση της πειθαρχικής διαδικασίας.

14. Ενόψει των προεκτεθέντων και λαμβάνοντας υπόψη: α) την κρίση του Πειθαρχικού Συμβουλίου του ΥΠ.ΠΟ.Α. επί των τριών (3) υποθέσεων, β) τον χρόνο συνολικής δημόσιας υπηρεσίας των τριών (3) υπαλλήλων που υπερβαίνει τα είκοσι δύο (22), είκοσι τρία (23) και είκοσι οκτώ (28) έτη, αντιστοίχως, γ) το σύνολο των οικονομικής φύσης έννομων συνεπειών που επέρχονται από την αναδρομική ισχύ της ανακλητικής πράξης και δ) το γεγονός ότι ειδικά για την έκδοση απόφασης κατάταξης προσωπικού σε συσταθείσες κενές οργανικές θέσεις Ι.Δ.Α.Χ. στο Υπουργείο Πολιτισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του π.δ.164/2004 και τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3320/2005, κύρια προϋπόθεση ήταν η δεσμευτική κρίση και απόφαση του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ), υποβλήθηκε το εν θέματι ερώτημα.

Νομοθετικό Πλαίσιο

15. Στις διατάξεις του άρθρου μόνου του α.ν. 261 της 22/23.1.1968 «Περί χρόνου ανακλήσεως παρανόμων Διοικητικών Πράξεων» (Α'12), ορίζεται:

«1. Ατομικαί διοικητικαί πράξεις, εκδοθείσαι κατά παράβασιν νόμου, ανακαλούνται υπό της Διοικήσεως ελευθέρως και άνευ οιασδήποτε δια το Δημόσιον συνεπειάς, εντός ευλόγου από της εκδόσεως αυτών χρόνου. Επιφυλασσομένων των ειδικώς, άλλως οριζουσών, διατάξεων της κειμένης νομοθεσίας, χρόνος, ήσων της 5ετίας

τουλάχιστον από της εκδόσεως των κατά τα άνω ανακλητέων πράξεων, εν ουδεμιά περιπτώσει δύναται να θεωρηθή ως μη εύλογος προς ανάκλησιν, ανεξαρτήτως τυχόν κτήσεως υπό τρίτων βάσει αυτών οιοδήποτε δικαιώματος».

16. Στις διατάξεις των άρθρων 6 και 21 του ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας - Α' 45) ορίζεται:

«Άρθρο 6 - Προηγούμενη ακρόαση του ενδιαφερομένου

1. Οι διοικητικές αρχές, πριν από κάθε ενέργεια ή μέτρο σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων συγκεκριμένου προσώπου, οφείλουν να καλούν τον ενδιαφερόμενο να εκφράσει τις απόψεις του, εγγράφως ή προφορικώς, ως προς τα σχετικά ζητήματα. 2. Η κλήση προς ακρόαση είναι έγγραφη, αναφέρει τον τόπο, την ημέρα και την ώρα της ακρόασης, προσδιορίζει δε το αντικείμενο του μέτρου ή της ενέργειας. Η κλήση κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο τουλάχιστον πέντε (5) πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα της ακρόασης. Ο ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα να λάβει γνώση των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων και να προβεί σε ανταπόδειξη. Η τήρηση της προαναφερόμενης διαδικασίας, καθώς και η λήψη υπόψη των απόψεων του ενδιαφερομένου, πρέπει να προκύπτουν από την αιτιολογία της διοικητικής πράξης. Το υιοθετούμενο μέτρο πρέπει να λαμβάνεται μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από την ακρόαση του ενδιαφερομένου».

«Άρθρο 21 - Ανάκληση

1. Αρμόδιο για την ανάκληση ατομικής διοικητικής πράξης όργανο είναι εκείνο που την εξέδωσε ή που είναι αρμόδιο για την έκδοσή της. 2. Για την ανάκληση δεν είναι απαραίτητο να τηρείται η διαδικασία που προβλέπεται για την έκδοση της πράξης, εκτός αν ανακαλείται πράξη νόμιμη ή πράξη παράνομη ύστερα από εκτίμηση πραγματικών περιστατικών».

17. Στις διατάξεις των άρθρων 2 και 107 του ν. 3528/2007, «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.» (Α'26), όπως η περίπτωση λδ' προστέθηκε στο άρθρο 107 με την παράγραφο 1 του άρθρου 29 του ν.4305/2014 (Α' 237) και αναριθμήθηκε σε λγ' με το άρθρο 6 παρ. 1 του ν.4325/2015 (Α'47), ορίζεται:

«Άρθρο 2 - Έκταση Εφαρμογής

1. Στις διατάξεις του παρόντος Κώδικα υπάγονται οι πολιτικοί διοικητικοί υπάλληλοι του κράτους και των Νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου....».

«Άρθρο 107 Απαρίθμηση πειθαρχικών παραπτώματων

1. Πειθαρχικά παραπτώματα είναι:α)... ε) η αναξιοπρεπής ή ανάρμοστη ή ανάξια για υπάλληλο συμπεριφορά εντός ή εκτός υπηρεσίας στ)... λγ) η κατάθεση, η

χρήση, η συμπερίληψη και η διατήρηση στον ατομικό υπηρεσιακό φάκελο υπαλλήλου, πλαστού, νοθευμένου ή παραποιημένου πιστοποιητικού ή τίτλου ή βεβαιώσεως. λδ)...».

18. Στις διατάξεις του άρθρου τέταρτου του ν. 4057/2012, «Πειθαρχικό Δίκαιο Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» (Α΄ 54), ορίζεται:

« Άρθρο τέταρτο

1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου, που αναφέρονται σε θέματα αργιών, καθώς και εκείνες με τις οποίες προβλέπονται πειθαρχικά παραπτώματα και πειθαρχικές ποινές, εφαρμόζονται αναλόγως για το προσωπικό του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου που κατέχει οργανικές θέσεις. Σε περίπτωση που επιβληθεί στον υπάλληλο αμετάκλητα η πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης η καταγγελία της σύμβασης εργασίας του είναι υποχρεωτική.

2. Τα πειθαρχικά συμβούλια του παρόντος νόμου έχουν αρμοδιότητα για τα θέματα αργιών, πειθαρχικού δικαίου και καταγγελίας από την υπηρεσία της σύμβασης εργασίας του προσωπικού της προηγούμενης παραγράφου.

3. Σπουδαίο λόγο, σύμφωνα με το άρθρο 53 του π.δ. 410/1988 (Α` 191) για την καταγγελία από την υπηρεσία της σύμβασης εργασίας, μπορεί να αποτελεί η τέλεση κάθε πειθαρχικού παραπτώματος, διατηρουμένων σε ισχύ των ρυθμίσεων του άρθρου 55 του ίδιου διατάγματος».

19. Με τις διατάξεις των άρθρων 28 και 29 του ν. 4305/2014 (Α΄ 237), όπως η παράγραφος 10 του άρθρου 28 προστέθηκε με το άρθρο 26 παρ.6 του ν.4440/2016 (Α΄ 224), ορίζεται:

«Άρθρο 28 - Έλεγχος γνησιότητας δικαιολογητικών

1... 6. Μετάταξη ή μεταφορά υπαλλήλου που απασχολείται κατά την ημερομηνία που θα τεθεί σε ισχύ η παρούσα διάταξη με σχέση εργασίας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, με θητεία που ανανεώνεται ή με σχέση έμμισθης εντολής σε θέση κλάδου ή ειδικότητας ανώτερης κατηγορίας στον ίδιο ή διαφορετικό φορέα του Δημοσίου ή του ευρύτερου δημοσίου τομέα, όπως έχει οριοθετηθεί με το άρθρο 14 του ν. 2190/1994, όπως έχει τροποποιηθεί και συμπληρωθεί με το άρθρο 1 του ν. 3812/2009, δεν ολοκληρώνεται εάν δεν προηγηθεί ο αυτεπάγγελτος έλεγχος εγκυρότητας των υποχρεωτικών και λαμβανομένων υπόψη για το διορισμό, πρόσληψη ή εν γένει υπηρεσιακή κατάσταση δικαιολογητικών. Προς το σκοπό αυτό, εκδίδεται σχετική βεβαίωση από το αρμόδιο για τη μετάταξη ή μεταφορά

όργανο διοίκησης του φορέα προέλευσης πριν την έκδοση της εγκριτικής απόφασης σύμφωνα με τις διατάξεις της ΠΥΣ 33/2006, όπως ισχύει ή πριν τη γνωμοδότηση του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου. Η διάταξη της παρούσας παραγράφου δεν ισχύει στην περίπτωση μετατάξεων που γίνονται αυτοδικαίως, χωρίς αίτηση του ενδιαφερομένου, ενδεικτικώς για λόγους συμμόρφωσης σε διάταξη νόμου ή κανονιστικής απόφασης ή μεταβολής στο φορέα, από τον οποίο προέρχεται ο μετατασσόμενος υπάλληλος ή η μεταφερόμενη θέση. Στην περίπτωση αυτή ο έλεγχος πραγματοποιείται αμελλητί και πάντως ολοκληρώνεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών από την ημερομηνία της μετάταξης ή μεταφοράς.

7. Οι φορείς, προς τους οποίους αποστέλλονται αιτήματα ελέγχου της γνησιότητας των δικαιολογητικών κατά τις διαδικασίες που ορίζονται στην παρούσα, οφείλουν να πραγματοποιούν τον έλεγχο αμελλητί και η απάντησή τους να περιέρχεται στο φορέα που έχει υποβάλει το αίτημα το αργότερο εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία υποβολής του.

8. Η υποχρέωση για τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας όλων των πτυχίων, πιστοποιητικών και λοιπών στοιχείων του προσωπικού μητρώου αφορά το σύνολο των υπαλλήλων, ανεξαρτήτως της εργασιακής σχέσης, με την οποία υπηρετούν, στις δημόσιες υπηρεσίες, ανεξάρτητες αρχές, Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, και τις επιχειρήσεις αυτών, Ν.Π.Δ.Δ., κρατικά Ν.Π.Ι.Δ. και δημόσιες επιχειρήσεις, όπως ορίζονται στο άρθρο 14 του ν. 2190/1994, όπως έχει τροποποιηθεί και συμπληρωθεί με το άρθρο 1 του ν. 3812/2009.

9... 10. Για τους υπηρετούντες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος ο έλεγχος γνησιότητας που διενεργείται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου ολοκληρώνεται αμελλητί και σε κάθε περίπτωση εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος».

«Άρθρο 29 Προσθήκη ειδικού πειθαρχικού παραπτώματος

1. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 107 Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (Υπαλληλικός Κώδικας, ν. 3528/2007) προστίθεται η περίπτωση λδ' ως εξής: «λδ) η κατάθεση, η χρήση, η συμπερίληψη και η διατήρηση στον ατομικό υπηρεσιακό φάκελο υπαλλήλου, πλαστού, νοθευμένου ή παραποιημένου πιστοποιητικού ή τίτλου ή βεβαιώσεως».

20. Στο άρθρο 672 του Αστικού Κώδικα ορίζεται :

«Άρθρο 20 - Καταγγελία για σπουδαίο λόγο

Καθένα από τα μέρη έχει δικαίωμα σε κάθε περίπτωση να καταγγείλει οποτεδήποτε τη σύμβαση για σπουδαίο λόγο, χωρίς να τηρήσει προθεσμία. Το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί να αποκλειστεί με συμφωνία».

21. Στις διατάξεις των άρθρων 46 και 53 του π.δ. 410/1988, «Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, που αφορούν το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του Δημοσίου, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των λοιπών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» (Α' 191), ορίζεται:

«Άρθρο 46 - Περιπτώσεις λύσης της σύμβασης εργασίας

Η σύμβαση εργασίας λύεται: α) Με θάνατο. β) Με έκπτωση. γ) Με την απόλυση. δ) Με την καταγγελία. ε) Με τη λήξη του χρόνου διάρκειάς της».

«Άρθρο 53 - Καταγγελία της σύμβασης εργασίας από την υπηρεσία

1. Η σύμβαση της εργασίας μπορεί να καταγγελθεί από την υπηρεσία οποτεδήποτε για σπουδαίο λόγο. Σπουδαίο λόγο αποτελεί ιδίως: α) Η παράβαση του άρθρου 38 παρ. 1 περίπτ. α'. β) Η παράβαση καθήκοντος κατά τον ποινικό κώδικα ή άλλο ειδικό ποινικό νόμο. γ) Η αδικαιολόγητη αποχή από την εκτέλεση των καθηκόντων για δεκαπέντε (15) τουλάχιστον κατά συνέχεια ημέρες. δ) Η παραβίαση απορρήτων της υπηρεσίας. ε) Η διάπραξη μέσα σε ένα έτος, από τότε που έχει τελεστεί αδίκημα που τιμωρήθηκε τουλάχιστον με πρόστιμο ίσο με τις αποδοχές ενός μήνα, άλλου αδικήματος που μπορεί να επισύρει την ίδια ποινή. στ) Η κατά σύστημα ανάρμοστη συμπεριφορά κατά την εκτέλεση των καθηκόντων. ζ) Η σοβαρή απείθεια στις νόμιμες εντολές των προϊσταμένων.

2. Η καταγγελία της σύμβασης εργασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, γίνεται με απόφαση του αρμόδιου για την πρόσληψη οργάνου, μετά από σύμφωνη αιτιολογημένη γνώμη του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου. Η λύση της σύμβασης εργασίας επέρχεται από την ανακοίνωση της απόφασης στον απασχολούμενο».

Ερμηνεία - Υπαγωγή

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου, εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που μας τέθηκαν υπόψη από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

22. Γίνεται δεκτό ότι οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα δεν έχουν εφαρμογή για τους υπαλλήλους του Δημοσίου και των νπδδ με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού

δικαίου, αλλά μόνο ορισμένες εξ αυτών, όπου ρητά ορίζεται (βλ. ν. 4057/2012 άρθρο τέταρτο, π.δ. 410/1988 άρθρα 2, 7, 14, 36, 45). Για τους υπαλλήλους αυτούς εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 410/1988 και συμπληρωματικά οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας [βλ. Τάχο – Συμεωνίδη – Ερμηνεία Υ.Κ., Γ΄ έκδοση, σελ. 82 και 84 και Σ. Κτιστάκη – Β. Κονδύλη – Ε. Τζιράκη – Ερμηνεία Υ.Κ., έκδοση 2018, σελ. 16].

23. Κατά το άρθρο 672 ΑΚ, προκειμένης σύμβασης εργασίας ιδιωτικού δικαίου καθένα από τα μέρη έχει δικαίωμα σε κάθε περίπτωση να καταγγείλει τη σύμβαση εργασίας για σπουδαίο λόγο, χωρίς να τηρήσει προθεσμία. Το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί να αποκλεισθεί με συμφωνία. Σπουδαίο λόγο κατά την έννοια της διατάξεως αυτής αποτελεί, κυρίως η ουσιώδης παράβαση των συμβατικών υποχρεώσεων, αλλά και άλλα περιστατικά που κατ' αντικειμενική κρίση συνιστούν στη συγκεκριμένη περίπτωση μη ανεκτή για τον εργοδότη την παραπέρα συνέχιση της σύμβασης. Για την εκτίμηση δε της συνδρομής τέτοιων περιστατικών, λαμβάνονται υπόψη η καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, αλλά και οι ιδιαίτερες περιστάσεις που συνοδεύουν τα εν λόγω περιστατικά στη συγκεκριμένη περίπτωση (ΟΛΑΠ 10/1995).

24. Από τις διατάξεις των άρθρων 46 και 53 του π.δ. 410/1988 ορίζεται, επίσης, ότι σύμβαση εργασίας υπαλλήλου του Δημοσίου με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου λύεται, πλην άλλων τρόπων, με καταγγελία, η οποία μπορεί να γίνει οποτεδήποτε, μόνο όμως για σπουδαίο λόγο. Η καταγγελία της σύμβασης εργασίας για σπουδαίο λόγο δεν αποτελεί, ούτε συνδέεται με πειθαρχική ποινή, αλλά εντάσσεται και λειτουργεί στο πλαίσιο της σύμβασης εργασίας ιδιωτικού δικαίου που έχει συναφθεί ανάμεσα στο Δημόσιο ή σε ν.π.δ.δ. και τον υπάλληλο (βλ. ΜΠρΠατρ 120/2021 - Ειδική). Για την εγκυρότητα της καταγγελίας από το αρμόδιο όργανο πρέπει να προηγείται σύμφωνη και αιτιολογημένη περί τούτου γνώμη του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου, όπως ορίζεται με την παράγραφο 2 του άρθρου 53 του π.δ. 410/1988. Και τούτο, διότι η διαδικασία της προηγούμενης γνωμοδοτήσεως του υπηρεσιακού συμβουλίου, αποτελεί σαφώς εγγύηση της υπηρεσιακής καταστάσεως του ανωτέρω προσωπικού (ΓνωμΝΣΚ 63/2001).

25. Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 53 παρ. 1 του π.δ. 410/1988, η σύμβαση εργασίας μπορεί να καταγγελθεί από την υπηρεσία οποτεδήποτε για σπουδαίο λόγο. Σπουδαίο λόγο αποτελεί ιδίως: α) η παράβαση του άρθρου 38 παρ. 1 περ. α', β) η παράβαση καθήκοντος κατά τον ποινικό κώδικα ή άλλον ειδικό

ποινικό νόμο, γ) η αδικαιολόγητη αποχή από την εκτέλεση των καθηκόντων για δεκαπέντε (15) τουλάχιστον κατά συνέχεια ημέρες, δ) η παραβίαση απορρήτων της υπηρεσίας, ε) η διάπραξη μέσα σε ένα έτος, από τότε που έχει τελεστεί αδίκημα που τιμωρήθηκε τουλάχιστον με πρόστιμο ίσο με τις αποδοχές ενός μήνα, άλλου αδικήματος που μπορεί να επισύρει την ίδια ποινή, στ) η κατά σύστημα ανάρμοστη συμπεριφορά κατά την εκτέλεση καθηκόντων, ζ) η σοβαρή απείθεια στις νόμιμες εντολές των προϊσταμένων. Κατά δε την παράγραφο 2 του ίδιου ως άνω άρθρου, η καταγγελία της σύμβασης εργασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, γίνεται με απόφαση του αρμοδίου για την πρόσληψη οργάνου, μετά από σύμφωνη αιτιολογημένη γνώμη του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου. Η λύση της σύμβασης εργασίας επέρχεται από την ανακοίνωση της απόφασης στον απασχολούμενο (ΑΠ 1123/2021, ΜΠρΠατρ 120/2021, ΜΠρΜυτιλ 217/2013).

26. Με το άρθρο τέταρτο παρ. 3 του ν.4057/2012 ορίσθηκε ότι σπουδαίο λόγο, σύμφωνα με το άρθρο 53 του π.δ. 410/1988, για την καταγγελία από την υπηρεσία της σύμβασης εργασίας μπορεί να αποτελεί η τέλεση κάθε πειθαρχικού παραπτώματος, διατηρουμένων σε ισχύ των ρυθμίσεων του άρθρου 55 του ίδιου διατάγματος. Πειθαρχικά παραπτώματα για τα οποία διώκονται οι υπάλληλοι που υπηρετούν στο Δημόσιο με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου είναι αυτά που προβλέπονται από τις διατάξεις του πειθαρχικού δικαίου των πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως και στο προσωπικό αυτό, σύμφωνα με τις προβλέψεις της παραγράφου 1 του άρθρου τέταρτου του ν.4057/2012. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται και το ειδικό πειθαρχικό παράπτωμα της κατάθεσης, χρήσης, συμπερίληψης και διατήρησης στον ατομικό υπηρεσιακό φάκελο υπαλλήλου, πλαστού, νοθευμένου ή παραποιημένου πιστοποιητικού ή τίτλου ή βεβαιώσεως, το οποίο προστέθηκε στο άρθρο 107 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ (Υπαλληλικός Κώδικας ν. 3528/2007) με το άρθρο 29 παρ. 1 του ν. 4305/2014, με τις διατάξεις του άρθρου 28 του οποίου θεσπίστηκε ο έλεγχος γνησιότητας των δικαιολογητικών του προσωπικού που υπηρετεί στο Δημόσιο και στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΑΠ 1123/2021). Επομένως, η τέλεση του πειθαρχικού αυτού παραπτώματος, καθώς και κάθε παραπτώματος που προβλέπεται στο άρθρο 107 του Υπαλληλικού Κώδικα, από υπάλληλο του Δημοσίου με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, μπορεί να αποτελεί σπουδαίο λόγο για την καταγγελία από την υπηρεσία της σύμβασης εργασίας. Η καταγγελία προϋποθέτει προηγούμενη σύμφωνη και αιτιολογημένη περί τούτου γνώμη του

οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου και τα αποτελέσματά της επέρχονται από την κοινοποίηση της καταγγελίας στους απολυόμενους, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού (ΑΠ 1123/2021, ΜΠρΠατρ 120/2021, ΜΠρΜυτιλ 217/2013).

27. Οι διατάξεις του άρθρου 53 του π.δ. 410/1988 είναι ειδικότερες σε σχέση με τις προβλέψεις του άρθρου 672 Α.Κ. (καταγγελία για σπουδαίο λόγο) και εφαρμόζονται στο προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του Δημοσίου και των ν.π.δ.δ. Η καταγγελία που προβλέπεται σε αυτές δεν αποτελεί διοικητικό μέτρο, ούτε έχει το χαρακτήρα εκτελεστής διοικητικής πράξης και επ' αυτής δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 1 του α.ν. 261/1968 σχετικά με το χρόνο ανάκλησης παράνομων διοικητικών πράξεων, των άρθρων 6 και 21 του ν.2690/1999 σχετικά με την προηγούμενη ακρόαση και την ανάκληση διοικητικών πράξεων και του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος που επιβάλλει την προηγούμενη ακρόαση του διοικουμένου πριν από τη διοικητική ενέργεια ή τη λήψη μέτρων σε βάρος των δικαιωμάτων του (ΑΠ 81/2009).

28. Από το διδόμενο από την ερωτώσα Υπηρεσία ιστορικό προκύπτει ότι οι υπάλληλοι του Υπουργείου Πολιτισμού, περί των οποίων το ερώτημα, συνδέονται με το Δημόσιο με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, ότι για την πρόσληψή τους στις αρχικές θέσεις εργασίας τους κατέθεσαν πλαστούς τίτλους σπουδών (απολυτήρια Λυκείου), ότι οι τίτλοι διατηρήθηκαν στους υπηρεσιακούς τους φακέλους και χρησιμοποιήθηκαν για την κατάταξη ή μεταφορά τους σε θέσεις του Υπουργείου Πολιτισμού, ότι ελέγχθηκαν πειθαρχικά για την τέλεση πειθαρχικών παραπτώματων και ότι έχουν εκδοθεί αποφάσεις των πειθαρχικών οργάνων. Κατόπιν αυτών, η Υπηρεσία δεν έχει υποχρέωση να προβεί στη λήψη διοικητικού μέτρου ή στην ανάκληση διοικητικών πράξεων, αλλά να εξετάσει κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, εφόσον η σύμβαση εργασίας παραμένει ενεργή, υπό το φως των προβλέψεων της διάταξης του άρθρου 53 του π.δ. 410/1988 σε συνδυασμό με το άρθρο τέταρτο του ν.4057/2012.

Απάντηση

39. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε΄) γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ως εξής:

Στην περίπτωση του ερωτήματος κατά την οποία, υπάλληλοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου έκαναν χρήση μη γνήσιων τίτλων σπουδών για την αρχική πρόσληψή τους, καθώς και για την κατάταξη ή μεταφορά τους στο Υπουργείο Πολιτισμού, η αρμόδια Υπηρεσία δεν έχει υποχρέωση να προβεί στη λήψη διοικητικού μέτρου ή στην ανάκληση διοικητικών πράξεων, αλλά να εξετάσει κάθε

συγκεκριμένη περίπτωση, εφόσον η σύμβαση εργασίας παραμένει ενεργή, υπό το φως των προβλέψεων της διάταξης του άρθρου 53 του π.δ. 410/1988 σε συνδυασμό με το άρθρο τέταρτο του ν.4057/2012.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 19 Δεκεμβρίου 2023

Η Πρόεδρος

Ο Εισηγητής

**Αικατερίνη Γρηγορίου
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.**

**Ευάγγελος Τσάκαλος
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.**